

MONITORUL OFICIAL

AL

ROMÂNIEI

Anul 185 (XXIX) — Nr. 501

PARTEA I
LEGI, DECRETE, HOTĂRĂRI ȘI ALTE ACTE

Vineri, 30 iunie 2017

SUMAR

<u>Nr.</u>		<u>Pagina</u>
LEGI ȘI DECRETE		
150.	— Lege privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 50/2016 pentru modificarea Legii nr. 289/2002 privind perdelele forestiere de protecție	2
573.	— Decret pentru promulgarea Legii privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 50/2016 pentru modificarea Legii nr. 289/2002 privind perdelele forestiere de protecție	3
★		
151.	— Lege privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 30/2017 pentru modificarea și completarea art. 8 din Legea nr. 152/1998 privind înființarea Agenției Naționale pentru Locuințe	3–5
574.	— Decret pentru promulgarea Legii privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 30/2017 pentru modificarea și completarea art. 8 din Legea nr. 152/1998 privind înființarea Agenției Naționale pentru Locuințe	5
ACTE ALE CURȚII EUROPENE A DREPTURILOR OMULUI		
	Hotărârea din 19 iulie 2016 în Cauza Călin și alții împotriva României	6–16

LEGI ȘI DECRETE

PARLAMENTUL ROMÂNIEI

CAMERA DEPUTAȚILOR

SENATUL

LEGE**privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 50/2016
pentru modificarea Legii nr. 289/2002 privind perdelele forestiere de protecție**

Parlamentul României adoptă prezenta lege.

Articol unic. — Se aprobă Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 50 din 31 august 2016 pentru modificarea Legii nr. 289/2002 privind perdelele forestiere de protecție, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 689 din 6 septembrie 2016, cu următoarele modificări și completări:

1. La articolul I punctul 1, alineatul (5) al articolului 4 se modifică și va avea următorul cuprins:

„(5) Documentațiile tehnico-economice se realizează de către structurile teritoriale ale autorității publice centrale care răspunde de silvicultură, în calitate de autoritate contractantă. Exproprierea pentru cauză de utilitate publică și realizarea obiectivelor de investiții privind înființarea perdelelor forestiere de protecție se face de către Regia Națională a Pădurilor — Romsilva, în calitate de autoritate contractantă, pe baza documentațiilor tehnico-economice transmise în condițiile legii de structurile teritoriale ale autorității publice centrale care răspunde de silvicultură.”

2. La articolul I, după punctul 1 se introduce un nou punct, punctul 11, cu următorul cuprins:

„11. **La articolul 6, alineatele (1) și (2) se modifică și vor avea următorul cuprins:**

«Art. 6. — (1) Perdelele forestiere de protecție a terenurilor agricole se înființează în zonele din Câmpia Română, Câmpia Tisei, Lunca Dunării și Podișul Dobrogei, afectate frecvent de fenomene de secetă. Amplasarea se face pe bază de documentații tehnice, de regulă în rețele rectangulare, în mod eșalonat, în ordinea urgențelor, prioritate având terenurile situate în zonele cele mai aride, la propunerea autorității publice centrale pentru agricultură și dezvoltare rurală.

(2) Perdelele forestiere antierozionale se realizează în toate zonele țării, pe terenuri aflate în diferite grade de degradare. Procedura de identificare și de împădurire a terenurilor degradate este prevăzută în Legea nr. 100/2010 privind împădurirea terenurilor degradate. În această categorie se încadrează și terenurile cu nisipuri mobile, care necesită lucrări de împădurire pentru fixarea lor.»

3. La articolul I, punctul 2 se modifică și va avea următorul cuprins:

„2. **La articolul 7 alineatul (3), literele d) și f) se modifică și vor avea următorul cuprins:**

«d) identificarea proprietarilor, dacă este posibil;

f) documentația cadastrală întocmită în sistem stereografic de proiecție 1970, avizată de către oficiul de cadastru și publicitate imobiliară în a cărui rază teritorială sunt situate imobilele, cu atribuire de numere cadastrale.»

Această lege a fost adoptată de Parlamentul României, cu respectarea prevederilor art. 75 și ale art. 76 alin. (2) din Constituția României, republicată.

p. PREȘEDINTELE CAMEREI DEPUTAȚILOR,

PETRU-GABRIEL VLASE

București, 27 iunie 2017.

Nr. 150.

4. La articolul I, după punctul 2 se introduce un nou punct, punctul 21, cu următorul cuprins:

„21. La articolul 8, alineatul (2) se abrogă.”

5. La articolul I punctul 3, alineatul (1) al articolului 9 se abrogă.

6. La articolul I, după punctul 3 se introduc cinci noi puncte, punctele 4—8, cu următorul cuprins:

„4. **Articolele 12—21 se abrogă.**

5. La articolul 25, alineatul (4) se modifică și va avea următorul cuprins:

«(4) Perdelele forestiere de protecție se administrează prin ocoalele silvice de stat din structura Regiei Naționale a Pădurilor — Romsilva.»

6. Articolul 29 se modifică și va avea următorul cuprins:

«Art. 29. — Autoritatea publică centrală care răspunde de silvicultură și/sau structurile teritoriale de specialitate ale acesteia organizează controlul asupra modului în care se aplică regimul silvic în perdelele forestiere de protecție.»

7. La articolul 31, alineatul (3) se abrogă.

8. Articolul 40 se modifică și va avea următorul cuprins:

«Art. 40. — Guvernul, la propunerea autorității publice centrale care răspunde de silvicultură, va lua măsuri pentru adaptarea structurii și activității Regiei Naționale a Pădurilor — Romsilva în teritoriu, în vederea realizării Sistemului național al perdelelor forestiere de protecție.»

7. La articolul II, alineatul (1) se modifică și va avea următorul cuprins:

„Art. II. — (1) Perdelele forestiere de protecție prevăzute la art. 2 din Legea nr. 289/2002 se realizează pe terenurile:

a) deținute de unități administrativ-teritoriale sau alte instituții publice care se vor transmite în proprietatea publică a statului și în administrarea Regiei Naționale a Pădurilor — Romsilva, la solicitarea autorității publice centrale care răspunde de silvicultură;

b) care au dobândit regimul de proprietate publică prin expropriere pentru cauză de utilitate publică, realizată de Regia Națională a Pădurilor — Romsilva.”

8. La articolul II, alineatul (2) se abrogă.

9. După articolul II se introduce un nou articol, articolul III, cu următorul cuprins:

„Art. III. — Procedura de expropriere a terenurilor necesare realizării perdelelor forestiere de protecție se realizează potrivit prevederilor Legii nr. 255/2010 privind exproprierea pentru cauză de utilitate publică, necesară realizării unor obiective de interes național, județean și local, cu modificările și completările ulterioare.”

PREȘEDINTELE SENATULUI

CĂLIN-CONSTANTIN-ANTON POPESCU-TĂRICEANU

PREȘEDINTELE ROMÂNIEI

D E C R E T

**pentru promulgarea Legii privind aprobarea
Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 50/2016
pentru modificarea Legii nr. 289/2002
privind perdelele forestiere de protecție**

În temeiul prevederilor art. 77 alin. (1) și ale art. 100 alin. (1) din Constituția României, republicată,

Președintele României d e c r e t e a z ă:

Articol unic. — Se promulgă Legea privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 50/2016 pentru modificarea Legii nr. 289/2002 privind perdelele forestiere de protecție și se dispune publicarea acestei legi în Monitorul Oficial al României, Partea I.

PREȘEDINTELE ROMÂNIEI
KLAUS-WERNER IOHANNIS

București, 27 iunie 2017.
Nr. 573.

★

PARLAMENTUL ROMÂNIEI

CAMERA DEPUTAȚILOR

SENATUL

L E G E

**privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 30/2017 pentru modificarea
și completarea art. 8 din Legea nr. 152/1998 privind înființarea Agenției Naționale pentru Locuințe**

Parlamentul României adoptă prezenta lege.

Articol unic. — Se aprobă Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 30 din 5 aprilie 2017 pentru modificarea și completarea art. 8 din Legea nr. 152/1998 privind înființarea Agenției Naționale pentru Locuințe, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 263 din 13 aprilie 2017, cu următoarele modificări și completări:

1. **Titlul ordonanței de urgență se modifică și va avea următorul cuprins:**

„ORDONANȚĂ DE URGENȚĂ

**pentru modificarea și completarea Legii nr. 152/1998
privind înființarea Agenției Naționale pentru Locuințe”**

2. **La articolul I, partea introductivă se modifică și va avea următorul cuprins:**

„**Art. I.** — Legea nr. 152/1998 privind înființarea Agenției Naționale pentru Locuințe, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 740 din 21 octombrie 2011, cu modificările și completările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează:”.

3. **La articolul I, înainte de punctul 1 se introduc șase noi puncte, cu următorul cuprins:**

„— **La articolul 2, alineatul (11) se modifică și va avea următorul cuprins:**

«(11) În aplicarea prevederilor alin. (10), tipurile de contracte-cadru și criteriile de analiză a eligibilității investitorilor se stabilesc prin norme metodologice de aplicare a prezentei legi.»

— **La articolul 3, alineatul (7) se modifică și va avea următorul cuprins:**

«(7) Stabilirea sau clarificarea regimului juridic al terenurilor se realizează în baza planurilor urbanistice aprobate, înainte de promovarea programelor de dezvoltare a construcțiilor de locuințe prin programele prevăzute la art. 2 alin. (1) lit. c) și e).»

— **La articolul 4, alineatul (7³) se modifică și va avea următorul cuprins:**

«(7³) Penalitățile de întârziere prevăzute la alin. (7²), datorate A.N.L. pentru neîndeplinirea obligațiilor de plată la scadență, reprezintă 0,05%/zi din suma datorată, dar nu mai mult de cuantumul sumei asupra căreia sunt calculate.»

— **La articolul 6 alineatul (1), litera g¹) se modifică și va avea următorul cuprins:**

«g¹) sume provenite din încasarea penalităților sau a majorărilor de întârziere prevăzute la art. 4 alin. (7³), art. 8 alin. (14) și art. 10 alin. (1¹) și (3¹);».

— **La articolul 7, alineatele (1) și (4) se modifică și vor avea următorul cuprins:**

«Art. 7. — (1) Programele guvernamentale prevăzute la art. 2 alin. (1) lit. c) sunt programe multianuale, iar fundamentarea alocațiilor bugetare pentru realizarea acestora se efectuează de A.N.L., prin Ministerul Dezvoltării Regionale, Administrației Publice și Fondurilor Europene, care este ordonatorul principal de credite.

.....
(4) Finanțarea multianuală a obiectivelor de investiții propuse la finanțare prin programele multianuale prevăzute la alin. (1) se efectuează în limita creditelor de angajament aprobate și a creditelor bugetare aprobate și/sau estimate pentru anii ulteriori cu această destinație în bugetul Ministerului Dezvoltării Regionale, Administrației Publice și Fondurilor Europene prin legea bugetară anuală, care se înscriu cumulativ pentru toată perioada de finanțare, pe o perioadă de maximum 4 ani. Pe durata de valabilitate a contractelor de achiziție publică, valoarea creditelor bugetare alocate este egală cu valoarea creditelor de angajament. În funcție de prevederile bugetare aprobate anual cu această destinație, durata finanțării poate fi prelungită până la maximum 2 ani, asigurându-se finalizarea obiectivelor de investiții propuse la finanțare prin program în interiorul perioadei maxime de finanțare.»

— **La articolul 8, după alineatul (1¹) se introduce un nou alineat, alineatul (1²), cu următorul cuprins:**

«(1²) Familia, în sensul prevederilor prezentei legi, este compusă din soț/soție, copii și/sau alte persoane aflate în întreținerea soțului/soției, dacă persoanele aflate în întreținere nu realizează venituri.»

4. La articolul 1 punctul 1 articolul 8, alineatul (9) se modifică și va avea următorul cuprins:

„(9) În funcție de veniturile nete pe membru de familie ale titularului contractului de închiriere, realizate în ultimele 12 luni, chiria lunară rezultată după aplicarea coeficienților în funcție de anul recepției la terminarea lucrărilor, prevăzuți la alin. (8¹), se ponderează astfel:

Venit net	Coeficient
Venitul net pe membru de familie mai mic sau egal cu salariul net rezultat din salariul de bază minim brut pe țară garantat în plată, stabilit prin hotărâre a Guvernului, în condițiile art. 164 alin. (1) din Legea nr. 53/2003 — Codul muncii, republicată, cu modificările și completările ulterioare, calculate conform legii	0,80
Venitul net pe membru de familie mai mare decât salariul net rezultat din salariul de bază minim brut pe țară garantat în plată, stabilit prin hotărâre a Guvernului, în condițiile art. 164 alin. (1) din Legea nr. 53/2003, republicată, cu modificările și completările ulterioare, și care nu depășește cu 100% salariul net rezultat din salariul de bază minim brut pe țară garantat în plată, calculate conform legii	0,90
Venitul net pe membru de familie mai mare decât 100% salariul net rezultat din salariul de bază minim brut pe țară garantat în plată, stabilit prin hotărâre a Guvernului, în condițiile art. 164 alin. (1) din Legea nr. 53/2003, republicată, cu modificările și completările ulterioare, calculate conform legii	1,00”

5. La articolul 1 punctul 3 articolul 8 alineatul (9¹), literele a), b) și c) se modifică și vor avea următorul cuprins:

„a) 10% din venitul mediu de bază net lunar pe membru de familie, calculat în funcție de veniturile realizate în ultimele 12 luni, în cazul în care venitul net pe membru de familie este mai mic sau egal cu salariul net rezultat din salariul de bază minim brut pe țară garantat în plată, stabilit prin hotărâre a Guvernului, în condițiile art. 164 alin. (1) din Legea nr. 53/2003, republicată, cu modificările și completările ulterioare, calculate conform legii;

b) 20% din venitul mediu net lunar pe membru de familie, calculat în funcție de veniturile realizate în ultimele 12 luni, în cazul în care venitul net pe membru de familie este mai mare decât salariul net rezultat din salariul de bază minim brut pe țară garantat în plată, stabilit prin hotărâre a Guvernului, în condițiile art. 164 alin. (1) din Legea nr. 53/2003, republicată, cu modificările și completările ulterioare, și care nu depășește cu 100% salariul net rezultat din salariul de bază minim brut pe țară garantat în plată, calculate conform legii;

c) 30% din venitul mediu net lunar pe membru de familie, calculat în funcție de veniturile realizate în ultimele 12 luni, în cazul în care venitul net pe membru de familie este mai mare decât 100% salariul net rezultat din salariul de bază minim brut pe țară garantat în plată, stabilit prin hotărâre a Guvernului, în condițiile art. 164 alin. (1) din Legea nr. 53/2003, republicată, cu modificările și completările ulterioare, calculate conform legii, dar nu mai mult de 5.000 lei.”

6. La articolul 1, după punctul 3 se introduc zece noi puncte, punctele 4—13, cu următorul cuprins:

„4. **La articolul 8, alineatul (14) se modifică și va avea următorul cuprins:**

«(14) Penalitățile de întârziere prevăzute la alin. (13), datorate A.N.L. pentru neîndeplinirea obligațiilor de plată la scadență, reprezintă 0,05%/zi din suma datorată, dar nu mai mult de cuantumul sumei asupra căreia sunt calculate.»

5. La articolul 10 alineatul (2), litera g) se modifică și va avea următorul cuprins:

«g) la data vânzării, venitul mediu net pe membru de familie al titularului contractului de închiriere a locuinței, realizat în ultimele 12 luni, să nu depășească cu 100% salariul mediu net pe economie.»

6. La articolul 10, alineatul (3) se modifică și va avea următorul cuprins:

«(3) Sumele obținute din vânzarea locuințelor prevăzute la alin. (1) se utilizează numai pentru finanțarea construcției de locuințe pentru tineri. După reținerea comisionului prevăzut la alin. (2) lit. d) și, după caz, a valorii de vânzare a construcțiilor prevăzute la art. 2 alin. (7), sumele obținute se virează de către autoritățile administrației publice locale, ale sectoarelor municipiului București și, respectiv, de operatorii economici în a căror administrare se află imobilele respective, precum și de către autoritățile administrației publice centrale din domeniul învățământului, respectiv din domeniul sănătății sau de către unitățile aflate în subordinea ori sub coordonarea acestor autorități în a căror administrare se află imobilele respective, în termen de maximum 30 de zile de la încasare, prin bugetul propriu, către A.N.L., iar orice întârziere atrage plata de penalități, conform prevederilor legale în vigoare. În colaborare cu autoritățile administrației publice locale, ale sectoarelor municipiului București și cu autoritățile administrației publice centrale din domeniul învățământului și sănătății, A.N.L. ține evidența sumelor rezultate din vânzare și încasate.»

7. La articolul 10, după alineatul (3) se introduce un nou alineat, alineatul (3¹), cu următorul cuprins:

«(3¹) Penalitățile de întârziere prevăzute la alin. (3), datorate A.N.L. pentru neîndeplinirea obligațiilor de plată la scadență,

reprezintă 0,05%/zi întârziere din suma datorată, dar nu mai mult de cuantumul sumei asupra căreia sunt calculate.»

8. La articolul 20, alineatul (2) se modifică și va avea următorul cuprins:

«(2) Necesitatea și oportunitatea realizării construcțiilor de locuințe pentru tineri destinate închirierii, prevăzute la alin. (1), se stabilesc de către autoritățile administrației publice locale, ale sectoarelor municipiului București sau ale administrației publice centrale interesate, în condițiile legii. Documentațiile elaborate se finanțează din surse prevăzute cu această destinație în bugetele proprii ale autorităților administrației publice locale ori ale administrației publice centrale interesate sau din alte surse legal constituite.»

9. La articolul 20, alineatul (3) se abrogă.

10. Articolul 21 se modifică și va avea următorul cuprins:

«Art. 21. — (1) A.N.L. achiziționează documentații tehnico-economice pentru realizarea construcțiilor de locuințe pentru tineri destinate închirierii, prevăzute la art. 20, care vor fi supuse aprobării potrivit legii.

(2) Finanțarea documentațiilor prevăzute la alin. (1) se asigură din alocații de la bugetul de stat, prevăzute cu această destinație prin bugetul Ministerului Dezvoltării Regionale, Administrației Publice și Fondurilor Europene, aprobat în condițiile legii.»

11. La articolul 25, alineatul (2) se modifică și va avea următorul cuprins:

«(2) Necesitatea și oportunitatea realizării construcțiilor de locuințe prevăzute la alin. (1) se stabilesc de către instituțiile și/sau autoritățile administrației publice centrale sau locale interesate, precum și de persoanele juridice cu capital privat, în condițiile legii. Documentațiile elaborate se finanțează din surse prevăzute cu această destinație în bugetele proprii ale instituțiilor și/sau ale autorităților administrației publice centrale sau locale interesate și, după caz, din bugetele persoanelor juridice cu capital privat.»

12. La articolul 25, alineatul (3) se abrogă.

13. La articolul 25, alineatul (4) se modifică și va avea următorul cuprins:

«(4) Pentru realizarea de locuințe prevăzute la alin. (1), solicitanții răspund de punerea la dispoziție a terenurilor, libere de orice sarcină, prin darea în folosință gratuită A.N.L., până la finalizarea lucrărilor de construcție a locuințelor respective, astfel încât regimul juridic al acestora să asigure categoria de folosință prevăzută în planurile urbanistice aprobate. Terenurile aferente construcțiilor de locuințe se transmit separat de cele destinate realizării rețelelor de utilități și dotărilor tehnico-edilitare necesare asigurării condițiilor de locuit.»

Această lege a fost adoptată de Parlamentul României, cu respectarea prevederilor art. 75 și ale art. 76 alin. (2) din Constituția României, republicată.

p. PREȘEDINTELE CAMEREI DEPUTAȚILOR,

PETRU-GABRIEL VLASE

PREȘEDINTELE SENATULUI

CĂLIN-CONSTANTIN-ANTON POPESCU-TĂRICEANU

București, 27 iunie 2017.

Nr. 151.

PREȘEDINTELE ROMÂNIEI

DECRET

**pentru promulgarea Legii privind aprobarea
Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 30/2017
pentru modificarea și completarea art. 8
din Legea nr. 152/1998 privind înființarea
Agenției Naționale pentru Locuințe**

În temeiul prevederilor art. 77 alin. (1) și ale art. 100 alin. (1) din Constituția României, republicată,

Președintele României d e c r e t e a z ă:

Articol unic. — Se promulgă Legea privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 30/2017 pentru modificarea și completarea art. 8 din Legea nr. 152/1998 privind înființarea Agenției Naționale pentru Locuințe și se dispune publicarea acestei legi în Monitorul Oficial al României, Partea I.

**PREȘEDINTELE ROMÂNIEI
KLAUS-WERNER IOHANNIS**

București, 27 iunie 2017.

Nr. 574.

ACTE ALE CURȚII EUROPENE A DREPTURILOR OMULUI

CURTEA EUROPEANĂ A DREPTURILOR OMULUI
SECȚIA A PATRA

HOTĂRÂREA

din 19 iulie 2016

în Cauza Călin și alții împotriva României

(cererile nr. 25.057/11, 34.739/11 și 20.316/12)

Strasbourg

Definitivă la 19 octombrie 2016

Hotărârea a devenit definitivă în condițiile prevăzute la art. 44 § 2 din Convenție. Aceasta poate suferi modificări de formă. În Cauza Călin și alții împotriva României,

Curtea Europeană a Drepturilor Omului (Secția a patra), reunită într-o cameră compusă din András Sajó, președinte, Paulo Pinto de Albuquerque, Krzysztof Wojtyczek, Egidijus Kūris, Iulia Motoc, Gabriele Kucsko-Stadlmayer, Marko Bošnjak, judecători, și Andrea Tamietti, grefier adjunct de secție, după ce a deliberat în camera de consiliu, la 14 iunie 2016, pronunță prezenta hotărâre, adoptată la aceeași dată:

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află trei cereri (nr. 25.057/11, 34.739/11 și 20.316/12) îndreptate împotriva României, prin care trei resortisanți ai acestui stat, domnul Dumitru Leonard Călin (*primul reclamant*), doamna Antonia Miruna Moldovan (*a doua reclamantă*) și domnul Andrei Marian Mihalcea (*al treilea reclamant*), au sesizat Curtea la 23 martie 2011, 23 mai 2011 și, respectiv, 22 martie 2012, în temeiul art. 34 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale (*Convenția*).

2. Primul reclamant, avocat în Iași, s-a reprezentat singur. A doua reclamantă a fost reprezentată de N.A. Adam, avocat în Mureș, iar al treilea reclamant a fost reprezentat de C.D. Dinu, avocat în Argeș. Guvernul român (*Guvernul*) a fost reprezentat de agentul guvernamental, doamna C. Brumar, din cadrul Ministerului Afacerilor Externe.

3. Reclamantii se plâng, în special, de o atingere adusă dreptului lor la respectarea vieții private, garantat de art. 8 din Convenție, cauzată de imposibilitatea legală de a introduce acțiuni în stabilirea paternității ca urmare a termenului de prescripție prevăzut de legea internă.

4. La 25 octombrie 2012, cererile au fost comunicate Guvernului.

ÎN FAPT

I. Circumstanțele cauzei

5. Reclamantii s-au născut în 1967, 2003 și, respectiv, 1989 și au domiciliul în Iași, Ulieș și Curtea de Argeș.

A. Contextul general al cauzelor

6. Reclamantii sunt copii născuți în afara căsătoriei.

7. La data nașterii lor, Codul familiei (*CF*) prevedea că acțiunea în stabilirea paternității copilului născut în afara căsătoriei aparține copilului și se poartă în numele său de către mamă ori de reprezentantul lui legal în termen de un an de la nașterea copilului sau, în cazul în care mama copilului a conviețuit cu pretinsul tată, în termen de un an de la încetarea conviețuirii.

8. În prezentele cauze, acțiunile în stabilirea paternității nu au fost introduse de mamele reclamantilor în mod corespunzător, în termenul prevăzut de lege.

9. La 8 noiembrie 2007, a intrat în vigoare Legea nr. 288/2007 pentru modificarea și completarea Codului familiei (*Legea nr. 288/2007*). Această lege a completat art. 60 din Codul

familiei cu un al patrulea alineat, care prevedea că dreptul copilului de a introduce o acțiune în stabilirea paternității nu se prescrie în timpul vieții acestuia. Art. II din aceeași lege prevedea că dispozițiile acesteia, inclusiv cele privind acțiunea în stabilirea paternității copilului născut în afara căsătoriei, sunt aplicabile și în cazul copiilor născuți înainte de intrarea sa în vigoare (*infra*, pct. 41).

10. Printr-o decizie din 9 decembrie 2008 Curtea Constituțională a declarat neconstituțional art. II din Legea nr. 288/2007. Instanța a decis că principiul neretroactivității legii nu permite aplicarea dispozițiilor noii legi în cazul copiilor născuți înainte de intrarea în vigoare a legii (*infra*, pct. 44).

B. Circumstanțele specifice fiecărei cauze

1. Cererea nr. 25.057/11

a) Prima acțiune în stabilirea paternității introdusă de primul reclamant

11. În 2001, în temeiul dispozițiilor din Codul familiei în vigoare la data nașterii sale, primul reclamant a introdus la Judecătoria Iași o primă acțiune în stabilirea paternității față de R.R.L. În cadrul acestei acțiuni, R.R.L. a invocat prescrierea dreptului la acțiune al reclamantului întrucât aceasta nu fusese introdusă în termen de un an de la nașterea sa.

12. Reclamantul a ridicat o excepție de neconstituționalitate a art. 60 din Codul familiei cu privire la termenul de un an prevăzut pentru introducerea unei acțiuni în stabilirea paternității. Prin Decizia din 6 mai 2003, Curtea Constituțională a respins excepția și a decis că termenul de prescripție este conform cu Constituția, ținând seama de necesitatea de a asigura securitatea raporturilor juridice și buna administrare a justiției.

13. La 8 septembrie 2003, reclamantul a renunțat la acțiune.

b) Acțiunea în stabilirea paternității introdusă în temeiul prevederilor Codului familiei completat prin Legea nr. 288/2007

14. La 6 mai 2008, în temeiul art. 60 alin. (4) din Codul familiei așa cum era prevăzut în Legea nr. 288/2007, primul reclamant a introdus la Judecătoria Iași o nouă acțiune în stabilirea paternității față de R.R.L.

15. Prin Hotărârea din 4 martie 2010, Judecătoria Iași a admis acțiunea și a constatat că R.R.L. este tatăl reclamantului. Instanța și-a întemeiat hotărârea pe declarațiile martorilor ascultați și pe concluziile celor două expertize medico-legale care au constatat că există, între reclamant și R.R.L., asemănări specifice legăturii de filiație dintre tată și fiu.

16. R.R.L. a declarat apel împotriva hotărârii, susținând că rezultatele expertizelor nu erau fiabile, că nu avusese nicio relație cu mama reclamantului și că actualul proces, pornit după atât de mult timp de la nașterea copilului, i-a cauzat neplăceri în plan personal și social.

17. Prin Hotărârea din 25 octombrie 2010, Tribunalul Iași a respins apelul lui R.R.L., arătând că judecătoria a stabilit în mod corect faptele.

18. R.R.L. a declarat recurs la Curtea de Apel Iași, susținând că citarea sa în fața tribunalului nu fusese realizată corect și că ar fi trebuit dispus un test ADN.

19. Curtea de Apel a supus din oficiu dezbaterii părților excepția de tardivitate a acțiunii, făcând trimitere la Decizia Curții Constituționale din 9 decembrie 2008 (*supra*, pct. 10).

20. Reclamantul a precizat în observațiile sale scrise că, la data introducerii acțiunii, art. 60 alin. (4) din Codul familiei prevedea că acțiunea în stabilirea paternității era imprescriptibilă și că instanțele care examinaseră cauza anterior nu supuseseră acest aspect dezbaterii părților.

21. Prin Hotărârea definitivă din 9 februarie 2011, adoptată cu majoritate, curtea de apel a respins acțiunea ca prescrisă. Pentru a ajunge la această soluție, curtea de apel a reținut că, prin decizia din 9 decembrie 2008, Curtea Constituțională a acordat prioritate principiului neretroactivității legii civile. Instanța a mai explicat că art. 8 din Convenție nu a fost încălcat ca urmare a respingerii acțiunii ca tardiv formulată, întrucât dreptul reclamantului de a introduce o astfel de acțiune se stinsese anterior ratificării Convenției de către România, astfel încât nu avea nicio speranță legitimă de a obține realizarea dreptului său.

22. Într-o opinie separată, unul dintre judecătorii de la curtea de apel a considerat că acțiunea nu se prescrisese, interesele copilului privilegiate de legiuitor prin adoptarea Legii nr. 288/2007 trebuind să prevaleze asupra principiului neretroactivității legii civile. Acesta a adăugat că sus-menționata decizie a Curții Constituționale nu a repus în discuție art. 60 alin. (4) din Codul familiei și că legea trebuia interpretată în sensul producerii de efecte juridice. În plus, aceasta a arătat că, întrucât dreptul la acțiunea în stabilirea paternității era un drept personal nepatrimonial, acest drept era imprescriptibil.

2. Cererea nr. 34.739/11

a) **Acțiunea în stabilirea paternității introdusă de mama celei de a doua reclamante**

23. La 27 martie 2004, mama celei de a doua reclamante a sesizat Judecătoria Târgu Mureș cu o acțiune introdusă în nume propriu împotriva lui B.C. în scopul stabilirii paternității acestuia față de reclamantă. Întrucât mama reclamantei nu a dat curs solicitării instanței de efectuare a unei expertize medico-legale în termenul indicat, judecătoria a pronunțat Hotărârea definitivă din 14 martie 2006 prin care a constatat perimarea acțiunii.

b) **Acțiunea în stabilirea paternității introdusă de a doua reclamantă**

24. La 3 martie 2008, în temeiul art. 56, art. 59 și art. 60 alin. (4) din Codul familiei așa cum a fost modificat prin Legea nr. 288/2007, a doua reclamantă, reprezentată de mama sa, a sesizat Judecătoria Târgu Mureș cu o acțiune în stabilirea paternității față de B.C. Acesta din urmă a contestat afirmațiile reclamantei și, invocând art. 60 alin. (1) din Codul familiei, a ridicat excepția prescripției dreptului la acțiune.

25. Prin Hotărârea din 9 noiembrie 2009, judecătoria a respins acțiunea, fără să administreze probe, pe motiv că aceasta se prescrisese, nefiind introdusă în termenul de un an de la nașterea copilului. Instanța și-a întemeiat hotărârea pe Decizia Curții Constituționale din 9 decembrie 2008 și a explicat că termenul de prescripție aplicat în speță era justificat de necesitatea de a asigura securitatea raporturilor juridice și buna administrare a justiției.

26. A doua reclamantă a declarat apel, susținând că articolele de lege pe care se întemeia acțiunea sa nu au fost

declarate neconstituționale și că drepturile nepatrimoniale sunt, prin natura lor, imprescriptibile. Aceasta a invocat totodată art. 8 din Convenție, explicând că termenul de prescripție prevăzut de lege în momentul nașterii sale restrânge dreptul său de a-și stabili ascendența.

27. Prin Hotărârea din 25 mai 2010, Tribunalul Mureș a admis apelul reclamantei și a trimis cauza la judecătoria spre a fi examinată pe fond. Tribunalul a considerat că termenul de prescripție aplicat în speță era contrar interesului superior al copilului, care nu putea obține stabilirea, conform legii, a filiației față de tată.

28. B.C. a formulat recurs, argumentând, între altele, că art. 8 din Convenție protejează nu doar interesele copilului, ci și interesele pretinsului tată împotriva acțiunilor abuzive în stabilirea paternității.

29. Prin Decizia definitivă din 24 noiembrie 2010, pronunțată în majoritate și în temeiul Deciziei Curții Constituționale din 9 decembrie 2008, Curtea de Apel Mureș a admis recursul lui B.C., a respins apelul celei de a doua reclamante și a menținut hotărârea pronunțată în primă instanță. Unul dintre judecătorii de la curtea de apel, într-o opinie separată, a considerat că respingerea acțiunii ca prescrisă contravenea art. 8 din Convenție, care impunea statului obligația de a lua măsuri legislative pentru a acorda prioritate realității biologice și sociale în fața simplelor prezumții. Acesta a adăugat că reclamanta rămânea într-o stare de incertitudine față de propria identitate și nu putea stabili statutul său civil în privința ascendenței sale.

3. Cererea nr. 20.316/12

30. Mama celui de al treilea reclamant și M.M., tatăl prezumtiv, au conviețuit din 1987 până la 11 iulie 2004, data decesului acestuia din urmă.

31. La 10 ianuarie 2011, în temeiul art. 59 și art. 60 din Codul familiei, al treilea reclamant a sesizat Judecătoria Curtea de Argeș cu o acțiune în stabilirea paternității față de M.M. — decedat, reprezentat la proces de moștenitorii săi legali M.A., P.P. și D.C.V. Acesta a susținut că mama sa și M.M. au avut o relație de notorietate și că, în cercul lor de prieteni apropiați, era cunoscut ca fiul lui M.M., care de altfel a și contribuit la întreținerea sa.

32. Prin Hotărârea din 22 martie 2011, judecătoria a respins acțiunea reclamantului ca tardiv formulată, aplicând art. 60 alin. (3) din Codul familiei așa cum era în vigoare la data nașterii reclamantului.

33. Acesta din urmă a declarat apel. Reclamantul a susținut, printre altele, că respingerea acțiunii sale ca tardiv formulată, în temeiul Deciziei Curții Constituționale din 9 decembrie 2008, aduce atingere dreptului său protejat de art. 8 din Convenție. Acesta a citat Cauza *Kroon și alții împotriva Olandei* (27 octombrie 1994, seria A nr. 297-C). Acesta a adăugat că, în temeiul art. 20 din Constituție, Convenția este aplicabilă direct în dreptul intern.

34. Prin Hotărârea din 30 iunie 2011, Tribunalul Argeș a respins apelul celui de al treilea reclamant. Făcând trimitere la art. 147 alin. (1) din Constituție, tribunalul a reținut că, începând din data de 31 august 2008, dispozițiile Legii nr. 288/2007 au încetat să producă efecte juridice și că, prin urmare, dreptul aplicabil reclamantului era cel definit la art. 60 alin. (3) din Codul familiei. Instanța a mai explicat că faptul de a nu extinde imprescriptibilitatea acțiunii pentru persoanele născute anterior intrării în vigoare a Legii nr. 288/2007 urmărea un scop legitim, și anume asigurarea respectării principiului neretroactivității legii civile prevăzut de art. 15 alin. (2) din Constituție. Instanța a adăugat că legiuitorul a luat totodată în considerare interesul superior al copilului.

35. Referitor la pretinsa încălcare a art. 8 din Convenție, tribunalul a reținut că existența unui termen de prescripție nu este în sine contrară art. 8. Făcând trimitere la faptele cauzei,

instanța a observat că presupusul tată al reclamantului decedase deja și că, înainte de a muri, acesta ținuse legătura cu reclamantul. Instanța a considerat că nerecunoașterea legală a reclamantului avea doar consecințe materiale, reclamantul nefiind în măsură să beneficieze de bunurile tatălui. De asemenea, instanța a considerat că nu este aplicabilă în speță Cauza *Kroon și alții*, citată anterior.

36. Al treilea reclamant a declarat recurs, invocând totodată art. 8 din Convenție.

37. Prin Hotărârea definitivă din 16 noiembrie 2011, Curtea de Apel Pitești a confirmat respingerea acțiunii ca tardiv formulată. Instanța a hotărât că dispozițiile Legii nr. 288/2007 nu erau aplicabile în speță având în vedere textul Deciziei Curții Constituționale din 9 decembrie 2008. Instanța a precizat că argumentul reclamantului întemeiat pe art. 8 din Convenție coroborat cu art. 20 alin. (2) din Constituție nu era aplicabil în speță întrucât realitatea biologică a legăturilor dintre presupusul tată și copil nu fusese dovedită în fața unei instanțe.

II. Dreptul și practica interne relevante

A. Constituția

38. Dispozițiile relevante din Constituție sunt următoarele:

Art. 15

„(2) Legea dispune numai pentru viitor, cu excepția legii penale sau contravenționale mai favorabile.”

Art. 20

„(1) Dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile cetățenilor vor fi interpretate și aplicate în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care România este parte.

(2) Dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului, la care România este parte, și legile interne, au prioritate reglementările internaționale, cu excepția cazului în care Constituția sau legile interne conțin dispoziții mai favorabile.”

Art. 26

„(1) Autoritățile publice respectă și ocrotesc viața intimă, familială și privată.”

Art. 147

(1) Dispozițiile din legile și ordonanțele în vigoare, precum și cele din regulamente, constatate ca fiind neconstituționale, își încetează efectele juridice la 45 de zile de la publicarea deciziei Curții Constituționale dacă, în acest interval, Parlamentul sau Guvernul, după caz, nu pun de acord prevederile neconstituționale cu dispozițiile Constituției. Pe durata acestui termen, dispozițiile constatate ca fiind neconstituționale sunt suspendate de drept.

[...]

(4) Deciziile Curții Constituționale se publică în Monitorul Oficial al României. De la data publicării, deciziile sunt general obligatorii și au putere numai pentru viitor.”

B. Dispozițiile legale relevante cu privire la starea civilă a persoanelor

1. *Decretul nr. 31/1954 privitor la persoanele fizice și persoanele juridice în vigoare în momentul faptelor*

39. Conform art. 8 din Decretul nr. 31/1954 sus-menționat, persoana devine majoră și dobândește capacitatea deplină de exercițiu la împlinirea vârstei de optsprezece ani. Conform art. 11 din decret, minorul care nu a împlinit vârsta de paisprezece ani este lipsit total de capacitate de exercițiu.

2. *Codul familiei în vigoare până la 8 noiembrie 2007*

40. Dispozițiile relevante din Codul familiei în vigoare în momentul nașterii reclamantilor erau redactate după cum urmează:

Art. 56

„Filiația față de tată se stabilește [...] prin recunoaștere [din partea tatălui — n.n.] sau prin hotărâre judecătorească.”

Art. 59

„(1) Acțiunea în stabilirea paternității din afara căsătoriei aparține copilului și se pornește în numele său de către mamă [...] ori de reprezentantul lui legal.”

Art. 60

„(1) Acțiunea în stabilirea paternității din afara căsătoriei poate fi pornită în termen de un an de la nașterea copilului.

[...]

(3) În cazul în care mama a conviețuit cu pretinsul tată ori dacă acesta din urmă a prestat copilului întreținere, termenul de un an va curge de la încetarea conviețuirii ori a întreținerii.”

3. *Modificările aduse prin Legea nr. 288/2007*

41. Legea nr. 288/2007 pentru modificarea și completarea Legii nr. 4/1953 — Codul familiei („Legea nr. 288/2007”) a intrat în vigoare la 8 noiembrie 2007. Aceasta conținea următoarele modificări:

Art. I

[...]

5. La articolul 60, după alineatul (3) se introduce un nou alineat, alineatul (4), cu următorul cuprins:

«Acțiunea aparținând copilului nu se prescrie în timpul vieții acestuia.»

Art. II

„Dispozițiile prezentei legi privind [...] acțiunea în stabilirea paternității copilului din afara căsătoriei sunt aplicabile și în cazul copiilor născuți înainte de intrarea sa în vigoare, chiar dacă cererea este în curs de judecată.”

4. *Modificările aduse prin Legea nr. 287/2009 privind noul Cod civil*

42. Legea nr. 287/2009 privind Codul civil („Legea nr. 287/2009”), intrată în vigoare la 1 octombrie 2011, prevede următoarele:

Art. 424 Stabilirea paternității prin hotărâre judecătorească

„Dacă tatăl din afara căsătoriei nu îl recunoaște pe copil, paternitatea acestuia se poate stabili prin hotărâre judecătorească.”

Art. 425 Acțiunea în stabilirea paternității

„(1) Acțiunea în stabilirea paternității din afara căsătoriei aparține copilului și se pornește în numele lui de către mamă, chiar dacă este minoră, sau de către reprezentantul lui legal.

[...]

Art. 427 Termenul de prescripție

„(1) Dreptul la acțiunea în stabilirea paternității nu se prescrie în timpul vieții copilului.

[...]

5. *Legea nr. 71/2011 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 287/2009*

43. Legea nr. 71/2011 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 287/2009 privind Codul civil („Legea nr. 71/2011”), intrată în vigoare la 1 octombrie 2011, a abrogat Legea nr. 288/2007. Dispoziția relevantă din Legea nr. 71/2011 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 287/2009 are următorul cuprins:

Art. 47

„Stabilirea filiației [...] este supusă dispozițiilor Codului civil și produce efectele prevăzute de acesta numai în cazul copiilor născuți după intrarea lui în vigoare.”

C. Jurisprudența Curții Constituționale

44. Prin Decizia nr. 1.345 din 9 decembrie 2008, publicată în Monitorul Oficial la 23 decembrie 2008, Curtea Constituțională a declarat neconstituțional art. II din Legea nr. 288/2007, acordând prioritate principiului neretroactivității legii civile. Instanța a motivat decizia astfel:

„Analizând motivele de neconstituționalitate formulate, din această perspectivă [a încălcării art. 15 alin. (2) din Constituție

privind neretroactivitatea legii — n.n.], Curtea [constituțională — n.n.] constată că prevederile art. II din Legea nr. 288/2007, privind acțiunea în stabilirea paternității din afara căsătoriei, contravin dispozițiilor constituționale cuprinse în art. 15 alin. (2), neretroactivitatea fiind un principiu constituțional, prevăzut în mod expres, legiuitorul neputând adopta norme juridice cu aplicare retroactivă, în materie civilă, indiferent dacă este vorba de legi materiale sau legi procesuale.

Astfel, neconstituționalitatea reglementării rezultă din faptul că legea nouă se aplică și copiilor născuți înainte de intrarea ei în vigoare, chiar dacă cererea este în curs de soluționare, de vreme ce aceasta se aplică unui drept născut sub imperiul legii vechi.”

45. Pentru a evita o practică divergentă sau nerespectarea deciziilor sale, Curtea Constituțională prezintă în deciziile sale efectele pe care acestea trebuie să le producă (a se vedea, de exemplu, deciziile cu nr. 665 din 5 iulie 2007 și nr. 1.039 din 5 decembrie 2012, în care Curtea Constituțională a precizat efectele constatării neconstituționalității pentru viitor).

III. Dreptul internațional relevant

46. Convenția cu privire la drepturile copilului, adoptată de Adunarea Generală a Organizației Națiunilor Unite la 20 noiembrie 1989 și intrată în vigoare la 2 septembrie 1990, prevede următoarele:

Articolul 7

„1. Copilul se înregistrează imediat după nașterea sa și are, prin naștere, dreptul la un nume, dreptul de a dobândi o cetățenie și, în măsura posibilului, dreptul de a-și cunoaște părinții și de a fi crescut de aceștia.”

IV. Alte acte adoptate de Consiliul European

47. Convenția europeană asupra statutului juridic al copiilor născuți în afara căsătoriei, adoptată la 15 septembrie 1975, a fost ratificată de România la 30 noiembrie 1992. Partea din Convenție relevantă în speță este formulată după cum urmează:

Art. 3

„Filiația față de tată a tuturor copiilor născuți în afara căsătoriei poate fi constatată sau stabilită prin recunoaștere voluntară sau prin hotărâre judecătorească.”

48. Raportul explicativ al acestei Convenții precizează următoarele cu privire la art. 3:

„16. Acest articol prevede cele două moduri de constatare ori stabilire a filiației față de tată care sunt descrise în cele ce urmează; de asemenea, stabilește regula generală că acțiunea în stabilirea paternității trebuie să fie posibilă în toate cazurile.

[...]

20. Desemnarea persoanelor sau a autorităților care pot sau trebuie să acționeze în vederea stabilirii paternității unui copil născut în afara căsătoriei, ca și a termenelor în care se poate introduce o astfel de acțiune rămân la aprecierea legislațiilor interne.”

49. Comitetul de experți în dreptul familiei (CJ-FA) a întocmit o „carte albă” despre principiile referitoare la stabilirea și la consecințele juridice ale filiației, adoptată de Comitetul european de cooperare juridică (CDCJ) în cadrul celei de a 79-a reuniuni de plen din 11—14 mai 2004. Principiul nr. 8 era formulat astfel:

„1. Dacă filiația față de tată nu este stabilită nici prin prezumție, nici prin recunoaștere voluntară, legislația trebuie să prevadă posibilitatea de a introduce o acțiune în stabilirea ei prin hotărâre judecătorească.

2. Copilul ori reprezentantul său au dreptul de a introduce o acțiune în stabilirea filiației față de tată. Acest drept poate fi acordat, de asemenea, uneia sau mai multora dintre persoanele următoare:

- mama;
- persoana care pretinde că este tatăl;
- orice persoană care justifică un interes specific;

— o autoritate publică.

3. Statele pot stabili termene pentru introducerea unei acțiuni în stabilirea filiației față de tată.”

50. Raportul mai preciza următoarele:

„Alin. 3 de la art. 8 menționează posibilitatea de a stabili termene pentru introducerea unei acțiuni ca să permită stabilizarea, în timp, a situației familiale a persoanelor vizate. În consecință, dreptul copilului de a introduce o acțiune în stabilirea filiației sale față de tată poate fi totuși limitat (asta se poate întâmpla mai ales după un timp, după ce copilul a împlinit vârsta majoratului).”

ÎN DREPT

I. Cu privire la conexarea cererilor

51. Ținând seama de similitudinea cererilor în privința problemelor de fond pe care le ridică, Curtea consideră oportună conexarea lor, în temeiul art. 42 § 1 din Regulament.

II. Cu privire la pretinsa încălcare a art. 8 din Convenție

52. Invocând art. 8 din Convenție, toți reclamantii se plâng de încălcarea dreptului lor la respectarea vieții lor private ca urmare a imposibilității stabilirii filiației față de tată având în vedere termenul de prescripție care li s-a aplicat în temeiul dreptului intern. Pentru a se plânga de aceeași încălcare, reclamantul din Cererea nr. 25.057/11 invocă și art. 6 § 1 din Convenție. Curtea consideră că afirmațiile reclamantilor trebuie să fie examinate exclusiv din perspectiva art. 8 din Convenție, care prevede următoarele:

„1. Orice persoană are dreptul la respectarea vieții sale private și de familie, a domiciliului său și a corespondenței sale.

2. Nu este admis amestecul unei autorități publice în exercitarea acestui drept decât în măsura în care acest amestec este prevăzut de lege și dacă constituie o măsură care, într-o societate democratică, este necesară pentru securitatea națională, siguranța publică, bunăstarea economică a țării, apărarea ordinii și prevenirea faptelor penale, protejarea sănătății sau a moralei ori protejarea drepturilor și libertăților altora.”

A. Cu privire la admisibilitate

1. Argumentele părților

53. Guvernul reproșează reclamantilor că au așteptat mai mult de trei ani după Decizia Curții Constituționale din 9 decembrie 2008 înainte de a sesiza Curtea. În opinia sa, întrucât reclamantii consideră că decizia Curții Constituționale a avut ca finalitate influențarea modului de soluționare a acțiunilor lor în stabilirea paternității, aceștia ar fi trebuit să sesizeze Curtea în termen de șase luni de la data acestei decizii.

54. Reclamantii nu au prezentat observații cu privire la excepția întemeiată pe nerespectarea termenului de 6 luni.

2. Motivarea Curții

a) Principiile aplicabile

55. Termenul de 6 luni prevăzut de art. 35 § 1 din Convenție urmărește să asigure securitatea juridică, oferind garanția că acele cauze care ridică probleme legate de Convenție sunt examinate într-un termen rezonabil și că nu există posibilitatea ca deciziile pronunțate să fie contestate pe termen nedefinit (*Zorica Jovanović împotriva Serbiei*, nr. 21.794/08, pct. 52, CEDO 2013). Această regulă marchează limita în timp a controlului efectuat de organele Convenției și indică atât persoanelor private, cât și autorităților termenul după expirarea căruia nu se mai poate exercita acest control [*Sabri Güneş împotriva Turciei* (MC), nr. 27.396/06, pct. 40, 29 iunie 2012].

56. În general, termenul de 6 luni începe să curgă de la data deciziei definitive pronunțate în cadrul procesului de epuizare a căilor de atac interne. Doar căile de atac obișnuite și efective pot fi luate în considerare pentru termenul de 6 luni deoarece un reclamant nu poate amâna termenul strict impus de Convenție încercând să adreseze cereri inadecvate instanțelor

sau instituțiilor care nu au puterea sau competența necesară pentru acordarea, în temeiul Convenției, a unei reparații efective privind respectivul capăt de cerere [*Fernie împotriva Regatului Unit* (dec.), nr. 14.881/04, 5 ianuarie 2006].

57. În cazul în care este clar de la început că reclamantul nu dispune de nicio cale de atac efectivă, termenul de 6 luni începe să curgă de la data la care sunt denunțate actele sau măsurile ori de la data la care reclamantul ia cunoștință de ele sau resimte efectele ori prejudiciul cauzat de ele [*Dennis și alții împotriva Regatului Unit* (dec.), nr. 76.573/01, 2 iulie 2002]. În sfârșit, Curtea amintește că o încălcare a Convenției sau a protocoalelor sale poate avea forma nu doar a unui act instantaneu, ci și a unei situații continue. Conceptul de „situație continuă” indică o stare de fapt determinată de acțiuni continue care sunt realizate de stat ori în numele acestuia și ale căror victime sunt reclamanții, iar termenul de 6 luni nu începe să curgă cât timp situația continuă persistă (*Daróczy împotriva Ungariei*, nr. 44.378/05, pct. 18, 1 iulie 2008).

b) Aplicarea principiilor sus-menționate

58. În prezenta cauză, Curtea constată că toți reclamanții s-au născut în afara căsătoriei și că, în temeiul legislației aplicabile la data nașterii lor, dreptul de a introduce o acțiune în stabilirea paternității se prescrisese la un an după nașterea lor (cererile nr. 25.057/11 și 34.739/11) sau la un an după decesul presupusului tată (Cererea nr. 20.316/12). Toți reclamanții erau minori la data la care s-a împlinit termenul de prescripție prevăzut de legea în vigoare la data nașterii lor.

59. Curtea observă, în continuare, că Legea nr. 288/2007, intrată în vigoare la 8 noiembrie 2007, prevedea că dreptul copilului la acțiune în stabilirea paternității nu se prescrie în timpul vieții acestuia și a precizat că această dispoziție era aplicabilă copiilor născuți anterior intrării sale în vigoare. Prin urmare, dreptul la acțiune în stabilirea paternității al reclamanților a renăscut și aceștia au putut, în temeiul noii legi, să sesizeze în mod legitim instanțele interne cu o acțiune în stabilirea filiației față de tată. Curtea observă că, prin Decizia sa din 9 decembrie 2008, Curtea Constituțională a declarat neconstituțional art. II din Legea nr. 288/2007. Întrucât, în conformitate cu dreptul intern, decizia Curții Constituționale este obligatorie pentru instanțele interne de la data publicării sale în Monitorul Oficial, iar dispozițiile legii declarate neconstituționale încetează să mai producă efecte juridice în termen de 45 de zile de la publicare dacă nu sunt aduse în conformitate cu Constituția (*supra*, pct. 38), Curtea constată că dispoziția favorabilă reclamanților nu mai era aplicabilă în dreptul intern începând din data de 23 decembrie 2008.

60. De altfel, Curtea consideră că, în prezenta cauză, nu poate fi vorba de o „situație continuă” în sensul regulii celor 6 luni, ci de un eveniment deosebit survenit la o dată exactă, respectiv Decizia Curții Constituționale din 9 decembrie 2008, care a anulat la nivel intern dreptul la acțiune în stabilirea paternității. Faptul că un eveniment are consecințe importante în timp nu înseamnă că a generat o „situație continuă” (*Posti și Rahko împotriva Finlandei*, nr. 27.824/95, pct. 39—40, CEDO 2002-VII). În plus, Curtea consideră că sus-menționata decizie a Curții Constituționale precizează clar că, ulterior pronunțării sale, reclamanții nu mai dispuneau în plan intern de o cale de atac efectivă pentru soluționarea capătului lor de cerere formulat în temeiul art. 8 din Convenție.

61. Având în vedere aceste constatări preliminare, Curtea trebuie să examineze pe rând dacă reclamanții din prezentele cauze au sesizat-o în conformitate cu art. 35 § 1 din Convenție.

(i) Cu privire la cererile nr. 25.057/11 și 34.739/11

62. Curtea observă că reclamanții care au introdus aceste cereri au pornit acțiunile în stabilirea paternității atunci când dispozițiile Legii nr. 288/2007 erau încă în vigoare. În timpul în care procesele erau pendinte în primă instanță, Decizia Curții Constituționale din 9 decembrie 2008 a devenit obligatorie pentru instanțele interne.

63. Or, în cazul primului reclamant, instanțele interne au judecat cauza pe fond în primă instanță și în apel. Doar instanța de recurs a ridicat din oficiu excepția privind termenul de prescripție stabilit prin Decizia Curții Constituționale din 9 decembrie 2008. În cazul celei de a doua reclamante, deși în primă instanță acțiunea a fost respinsă ca tardiv formulată, instanța de apel a trimis cauza la judecătoria pentru judecarea pe fond.

64. Prin urmare, Curtea consideră că celor doi reclamanți nu li se poate reproșa că au încercat să introducă o acțiune care li s-a părut, cel puțin la acel moment, că poate constitui un remediu pentru capătul lor de cerere (*Campos Costa și alții împotriva Portugaliei*, nr. 10.172/04, pct. 23, 30 octombrie 2007). Din punctul lor de vedere era rezonabil să aștepte soluționarea acțiunii în stabilirea paternității pe care au introdus-o în mod corespunzător înainte de a sesiza Curtea. Astfel, reclamanții au oferit instanțelor interne posibilitatea de a remedia situația în litigiu.

65. Rezultă că deciziile interne definitive, în sensul art. 35 § 1 din Convenție, sunt într-adevăr cele pronunțate în acțiunile în stabilirea paternității, adică Decizia definitivă a Curții de Apel Iași din 9 februarie 2011 și, respectiv, cea a Curții de Apel Mureș din 24 noiembrie 2010.

66. Ținând seama de faptul că reclamanții au sesizat-o în termenul de 6 luni de la data rămânerii definitive a deciziei interne respective, Curtea consideră că aceste cereri nu sunt tardive. Deci excepția Guvernului urmează a fi respinsă.

(ii) Cu privire la Cererea nr. 20.316/12

67. Curtea amintește că un reclamant nu are obligația de a utiliza căi de atac care nu sunt nici adecvate, nici efective [*Akdivar și alții împotriva Turciei*, 16 septembrie 1996, *Culegere de hotărâri și decizii* 1996-IV, pct. 67; și *Prystavka împotriva Ucrainei* (dec.), nr. 21.287/02, CEDO 2002-X]. Utilizarea căilor de atac are consecințe asupra stabilirii „deciziei definitive” și deci asupra calculării momentului în care începe să curgă termenul de 6 luni [a se vedea, de exemplu, *Kucherenko împotriva Ucrainei* (dec.), nr. 41.974/98, 4 mai 1999; și *Rezgui împotriva Franței* (dec.), nr. 49.859/99, CEDO-XI].

68. Curtea amintește că tocmai a constatat că Decizia Curții Constituționale din 9 decembrie 2008 a avut ca efect suspendarea și apoi anularea temeiului legal intern care i-ar fi permis celui de-al treilea reclamant să sesizeze în mod valid instanțele naționale (*supra*, pct. 60). În acest context, acțiunea în stabilirea paternității introdusă de reclamant, la aproximativ doi ani de la pronunțarea sus-menționatei decizii a Curții Constituționale, era sortită eșecului și nu constituia o cale de atac ce trebuia epuizată în sensul Convenției. Curtea mai observă că, deși reclamantul și-a întemeiat acțiunea pe art. 8 din Convenție pe lângă dispozițiile de drept comun, instanțele interne au respins acțiunea sa ca inadmisibilă, fără să examineze fondul cauzei, considerând că reclamantul nu avea temei legal în dreptul intern pentru a introduce o astfel de acțiune.

69. Prin urmare, Curtea consideră că al treilea reclamant ar fi trebuit să formuleze capătul de cerere cel târziu în termen de 6 luni de la data publicării deciziei Curții Constituționale, respectiv 9 decembrie 2008. Excepția ridicată de Guvern urmează așadar să fie admisă.

c) Concluzie

70. Curtea constată că cererile nr. 25.057/11 și nr. 34.739/11 nu sunt în mod vădit nefondate în sensul art. 35 § 3 lit. a) din Convenție și că nu prezintă niciun alt motiv de inadmisibilitate. Prin urmare, Curtea le declară admisibile.

71. Referitor la Cererea nr. 20.316/12, Curtea constată că este tardivă și trebuie respinsă, în temeiul art. 35 § 1 și art. 35 § 4 din Convenție.

B. Cu privire la fond**1. Argumentele părților****a) Reclamanții**

72. Reclamanții precizează că durata termenelor de prescripție în vigoare la momentul nașterii lor conferea un caracter iluzoriu acțiunii în stabilirea paternității, în măsura în care aceasta era subordonată diligenței mamei lor sau a reprezentantului lor legal în termen de un an de la nașterea lor. Astfel, aceștia nu au beneficiat niciodată, ei înșiși, de dreptul efectiv la o astfel de acțiune și nici de o cale de atac alternativă pentru a face să prevaleze realitatea biologică și socială în fața prezumțiilor legale.

(i) Cererea nr. 25.057/11

73. Primul reclamant consideră că legislația națională ar trebui să prevadă un mecanism care să asigure prevalența realității biologice față de prezumțiile legale. Acesta a amintit că dreptul la stabilirea filiației față de tată este un drept nepatrimonial care trebuie să fie imprescriptibil și că legislația trebuie interpretată în sensul producerii de efecte juridice.

(ii) Cererea nr. 34.739/11

74. A doua reclamantă precizează că, în cazul său, termenul de prescripție s-a împlinit în ziua primei sale aniversări. Aceasta amintește că, până nu împlinesc vârsta de 14 ani, copiii nu au capacitate de exercițiu și că drepturile lor depind de diligența mamei lor sau a reprezentantului lor legal. De asemenea, aceasta consideră că un copil nu poate fi sancționat și nici lipsit de drepturile sale de a cunoaște realitatea biologică și de a avea un tată din cauza unor fapte imputabile unui terț.

75. Reclamanta explică faptul că ea a introdus acțiunea în stabilirea paternității de îndată ce un astfel de drept i-a fost recunoscut de dreptul intern. Aceasta subliniază că Legea nr. 288/2007 modificase Codul familiei, prevăzând imprescriptibilitatea acțiunii în stabilirea paternității. Aceasta adaugă că legea acorda prioritate intereselor copilului și posibilității de a stabili realitatea biologică și socială a relațiilor dintre copil și tatăl său.

76. Aceasta mai adaugă că, în prezenta cauză, nu este vorba de o aplicare retroactivă a unei legi civile, având în vedere caracterul nepatrimonial al dreptului respectiv. În opinia sa, orice drept având ca obiect starea civilă a persoanelor este perpetuu și imprescriptibil. Aceasta precizează că termenul de prescripție prevăzut de lege la data nașterii sale constituia o excepție față de dreptul comun privind starea civilă a persoanelor și că, în dreptul intern, nu a avut un drept actual de a introduce o acțiune în stabilirea paternității decât după intrarea în vigoare a Legii nr. 288/2007. Aceasta consideră că deosebirea făcută între persoanele născute anterior și cele născute ulterior intrării în vigoare a legii sus-menționate este lipsită de temei.

b) Guvernul

77. Guvernul invocă în primul rând faptul că reclamanții nu au acționat cu diligență pentru a-și exercita drepturile în plan intern. În acest sens, Guvernul susține că reclamanții au introdus acțiuni în stabilirea paternității fără să respecte termenul prevăzut în acest scop de legea în vigoare la data nașterii lor. De asemenea, reclamanții din cererile nr. 25.057/11 și nr. 34.739/11 au introdus aceste acțiuni după ce acțiunile anterioare le-au fost respinse ca tardiv introduse sau pe motiv de nerespectare a normelor de procedură.

78. Guvernul precizează că legea aplicabilă reclamanților la momentul nașterii lor și al introducerii primelor acțiuni în stabilirea paternității le acorda pe deplin posibilitatea de a afla identitatea tatălui stabilind totodată termene clare pentru introducerea acțiunii. În opinia sa, aceste termene aveau ca scop să asigure securitatea juridică, să împiedice sesizarea instanțelor cu plângeri tardive și să protejeze potențialii părți de plângeri vexatorii și neîntemeiate. Termenul de prescripție îi încuraja pe petenți să dea dovadă de promptitudine în

revendicarea propriilor drepturi. Guvernul subliniază lipsa de diligență a reclamanților din prezentele cauze, care au așteptat mulți ani înainte de a sesiza instanțele interne cu acțiunile lor. De asemenea, reclamanții au așteptat mai mulți ani până să sesizeze Curtea ulterior pronunțării deciziei Curții Constituționale. În plus, reclamanții nu au invocat circumstanțe particulare de natură să justifice absența oricărui demers oficial din partea lor într-o perioadă atât de lungă.

79. Făcând trimitere la jurisprudența Curții [*Mizzi împotriva Maltei*, nr. 26.111/02, CEDO 2006-I (fragmente); *Shofman împotriva Rusiei*, nr. 74.826/01, 24 noiembrie 2005; și, *mutatis mutandis*, *Phinikaridou împotriva Ciprului*, nr. 23.890/02, pct. 51, 20 decembrie 2007], Guvernul precizează că stabilirea unui termen de prescripție nu este în sine incompatibilă cu Convenția și că este necesar să se examineze în fiecare cauză dacă acest termen este în concordanță cu Convenția. Acesta subliniază că art. 8 din Convenție protejează, pe lângă interesele copilului, drepturile presupusului tată și că este necesară protejarea acestuia din urmă de plângeri tardive referitoare la fapte care datează de mulți ani. De asemenea, acesta precizează că interesele terților (în principal, familia presupusului tată) sunt puse în discuție.

80. Guvernul explică în continuare că nu există nicio obligație a legiuitorului național de a atribui efect retroactiv unei legi anumite. Făcând trimitere la Cauza *Rafinăriile elene Stran și Stratis Andreadis împotriva Greciei* (9 decembrie 1994, pct. 49, seria A, nr. 301-B), acesta amintește că principiul preeminenței dreptului și noțiunea de proces echitabil se opun, cu excepția existenței unor motive imperioase de interes general, oricărei ingerințe a puterii legislative în administrarea justiției în scopul influențării deznodământului judiciar al unui litigiu. În opinia sa, autoritățile naționale s-au limitat, în speță, la a acorda prioritate principiilor securității juridice și neretroactivității legii, în conformitate cu principiile Convenției.

81. În sfârșit, Guvernul precizează că autoritățile române au modificat dispozițiile legale privind termenul de prescripție și că, în conformitate cu Legea nr. 288/2007, copilul avea dreptul de a porni acțiunea în stabilirea paternității în orice moment. Acesta precizează că legiuitorul român a decis astfel să acorde prioritate interesului copilului pentru stabilirea legăturii de filiație cu persoana pe care o consideră tatăl său natural.

2. Aprecierii Curții**a) Cu privire la aplicabilitatea art. 8 din Convenție**

82. Curtea observă că reclamanții, născuți în afara căsătoriei, au încercat să obțină pe cale judiciară recunoașterea legăturii lor juridice cu persoanele pe care le consideră a fi tații lor stabilind adevărul biologic. În fața Curții, aceștia se plâng că termenul prevăzut de lege la data nașterii lor și care le era opozabil ca urmare a Deciziei Curții Constituționale din 9 decembrie 2008 i-a lipsit de posibilitatea de a obține stabilirea, în fața instanțelor interne, a filiației lor față de tată.

83. Curtea reamintește că nașterea și în special circumstanțele acesteia intră în sfera „vieții private” a copilului și ulterior a adultului, garantată de art. 8 din Convenție [*Odièvre împotriva Franței* (MC), nr. 42.326/98, pct. 29, CEDO 2003-III]. Respectarea vieții private impune ca fiecare persoană să aibă posibilitatea de a stabili detaliile identității sale de ființă umană, iar dreptul unei persoane la astfel de informații este esențial, având în vedere influența lor asupra formării personalității (a se vedea, de exemplu, *Mikulic împotriva Croației*, nr. 53.176/99, pct. 53—54, CEDO 2002-I; și *Gaskin împotriva Regatului Unit*, 7 iulie 1989, 53, seria A, nr. 160, pct. 36—37 și 39). Aceasta include obținerea de informații necesare pentru aflarea adevărului despre un aspect important al identității persoanei sale, de exemplu identitatea părinților săi biologici [*Jaggi împotriva Elveției*, nr. 58.757/00, pct. 25, CEDO 2006-X; și *Backlund împotriva Finlandei*, nr. 36.498/05, pct. 37, 6 iulie 2010].

84. În consecință, faptele cauzei intră în domeniul de aplicare a art. 8 din Convenție.

b) **Cu privire la respectarea art. 8 din Convenție**

85. Curtea reamintește că art. 8 din Convenție urmărește, în esență, să protejeze persoanele împotriva ingerințelor arbitrare din partea autorităților publice; la acest angajament negativ se pot adăuga obligații pozitive inerente respectării efective a vieții private sau de familie. Aceste obligații pozitive pot implica adoptarea unor măsuri pentru respectarea vieții private, chiar și în ceea ce privește relațiile dintre persoane (*Kroon și alții*, citată anterior, pct. 31; și *Röman împotriva Finlandei*, nr. 13.072/05, pct. 45, 29 ianuarie 2013). Limita dintre obligațiile pozitive și negative care îi revin statului în temeiul art. 8 nu se pretează totuși unei definiții precise, deși principiile aplicabile lor sunt similare. Pentru a stabili dacă există o obligație pozitivă este necesar să se țină seama de justul echilibru care trebuie păstrat între interesul general și interesele individului; de asemenea, statul beneficiază de o anumită marjă de apreciere atât în privința obligațiilor pozitive, cât și a obligațiilor negative (*Mikulic*, citată anterior, pct. 57—58; și *Odièvre*, citată anterior, pct. 40).

86. Curtea reamintește, de asemenea, că sarcina sa nu este de a se substitui autorităților naționale competente să soluționeze litigiile interne în materie de paternitate; rolul său este de a examina, din perspectiva Convenției, deciziile pronunțate de aceste autorități în exercitarea puterii lor de apreciere (*Konstantinidis împotriva Greciei*, nr. 58.809/09, pct. 43, 3 aprilie 2014, *Röman*, citată anterior, pct. 46; și *Róžański împotriva Poloniei*, nr. 55.339/00, pct. 62, 18 mai 2006).

(i) **Cu privire la chestiunea dacă respingerea acțiunilor reclamanților era „prevăzută de lege” și urmarea un scop legitim**

87. Curtea observă că reclamanții nu contestă faptul că respingerea acțiunilor acestora în stabilirea paternității era „prevăzută de lege”.

88. În acest sens trebuie observat că instanțele interne au respins acțiunile reclamanților bazându-se pe decizia Curții Constituționale din 9 decembrie 2008 care, conform art. 147 alin. (4) din Constituție, este de aplicabilitate imediată, chiar și în litigiile în curs de judecată (*supra*, pct. 38). În temeiul acestei decizii, instanțele interne au aplicat așadar art. 60 alin. (1) din Codul familiei, care prevedea că acțiunea în stabilirea paternității din afara căsătoriei poate fi pornită în termen de un an de la nașterea copilului. Prin urmare, Curtea consideră că respingerea acțiunilor reclamanților era „prevăzută de lege”.

89. Curtea constată că Curtea Constituțională și instanțele interne au considerat necesar să protejeze principiul neretroactivității legii civile și, astfel, să asigure securitatea juridică.

90. Curtea admite într-adevăr că stabilirea filiației poate avea repercusiuni considerabile nu doar asupra vieții private și de familie a rudelor apropiate ale pretinsului tată, ci și asupra situației lor patrimoniale, ceea ce permite legiuitorului să reglementeze chestiunile legate de filiație (*Konstantinidis*, citată anterior, pct. 52; și *Pascaud împotriva Franței*, nr. 19.535/08, pct. 59 și 62, 16 iunie 2011). Ingerința în litigiu avea, așadar, ca scop protejarea „drepturilor și libertăților altora”.

91. Rămâne de stabilit dacă, în circumstanțele particulare ale prezentelor cauze, ingerința era „necesară într-o societate democratică”.

(ii) **Cu privire la necesitatea ingerinței**

92. Pentru a se pronunța dacă art. 8 din Convenție a fost sau nu respectat, Curtea trebuie nu doar să cântărească interesele persoanei față de interesul general al colectivității în ansamblu, ci și să cântărească interesele private concurente aflate în joc. În acest sens trebuie observat că expresia „orice persoană”

prevăzută la art. 8 din Convenție se aplică atât copilului, cât și presupusului tată. Pe de o parte, există dreptul la cunoașterea propriilor origini — care are fundamentul în interpretarea extinsă a noțiunii de viață privată (*Odièvre*, citată anterior, pct. 42). Persoanele aflate în situația reclamanților au un interes vital, protejat de Convenție, de a obține informațiile care le sunt indispensabile pentru a afla adevărul despre un aspect important al identității lor personale și a înlătura orice incertitudine în această privință (*Mikulic*, citată anterior, pct. 64 și 65). Pe de altă parte, nu se poate nega interesul unui presupus tată de a fi protejat de plângeri tardive referitoare la fapte care datează de mulți ani. În sfârșit, pe lângă interesele concurente care tocmai au fost menționate, mai pot intra în discuție alte interese, de exemplu, cele ale unor terți, în esență familia presupusului tată, precum și interesul general pentru securitatea juridică (*Backlund*, citată anterior, pct. 46; și *Röman*, citată anterior, pct. 51).

93. În speță, Curtea constată că situația reclamanților este oarecum diferită de cea descrisă în cauzele examinate până acum. Dacă în cauzele *Phinikaridou*, *Konstantinidis* și *Backlund*, sus-menționate, reclamanții nu au putut să introducă o acțiune în stabilirea paternității în termenul prevăzut de lege pe motiv că nu cunoșteau identitatea presupusului lor tată natural, în prezenta cauză, motivul ține de absența capacității depline de exercițiu a reclamanților pentru a introduce o astfel de acțiune în cursul termenului de prescripție.

94. În această privință trebuie constatat că legea aplicabilă în speță prevedea ca moment de începere a termenului de prescripție un moment obiectiv, și anume data nașterii reclamanților. Astfel, prevederile Codului familiei în versiunea în vigoare în momentul nașterii reclamanților protejau interesele unui copil a cărui mamă sau al cărui reprezentant legal a introdus o acțiune în stabilirea paternității în termenul prevăzut de lege. În schimb, Codul familiei nu conținea prevederi cu privire la persoanele aflate în situația reclamanților, ai căror reprezentanți legali nu au introdus acțiuni în stabilirea paternității în termenul prevăzut de lege.

95. Astfel, în prezentele cauze, termenul de prescripție pentru introducerea unei acțiuni în stabilirea paternității s-a împlinit atunci când reclamanții au împlinit vârsta de un an, deci cu mult timp înainte ca aceștia să aibă capacitate deplină de exercițiu pentru a introduce ei înșiși o acțiune în stabilirea paternității. Prin urmare, reclamanții depindeau de diligența mamei lor sau a reprezentantului lor legal pentru a introduce o acțiune în stabilirea paternității și, având în vedere că aceștia din urmă nu au făcut-o, reclamanții nu au avut niciodată posibilitatea de a introduce personal o astfel de acțiune. Dacă primului reclamant i s-a aplicat prescripția din cauza inacțiunii mamei sale, aceeași constatare este valabilă pentru cea de-a doua reclamantă, a cărei mamă nu a urmat în mod corect procedura internă.

96. În acest context, Curtea consideră importantă precizarea că, în cadrul examinării cauzei *Phinikaridou*, citată anterior, a efectuat o cercetare comparativă a legislației statelor contractante cu privire la acțiunile având ca obiect recunoașterea paternității. Cercetarea a arătat că nu există o abordare uniformă în materie. Spre deosebire de pașii făcuți pentru procedurile în recunoașterea sau în tăgada paternității introduse de tați, potrivit acestui raport, un mare număr de state nu prevedeau un termen de prescripție pentru acțiunile în stabilirea paternității introduse de copii. S-a constatat, astfel, o tendință de a proteja mai mult dreptul copilului la stabilirea filiației față de tată (*Phinikaridou*, citată anterior, pct. 58).

97. În statele care prevedeau un termen de prescripție pentru acțiunile introduse de copii, durata acestui termen era cuprinsă între un an și 30 de ani. Deși există diferențe în definirea noțiunii *dies a quo*, majoritatea acestor state lăsa să curgă termenul fie de la împlinirea vârstei majoratului copilului, fie de la pronunțarea unei hotărâri definitive prin care se infirma paternitatea, chiar dacă copilul a avut cunoștință de aspecte ale identității tatălui său, fără excepție (*Phinikaridou*, citată anterior, pct. 59).

98. Curtea consideră că, în principiu, termenul de un an existent în legislația română nu este lipsit de caracter rezonabil din perspectiva duratei sale. În schimb, problema o constituie *dies a quo* deoarece, în aceste cauze, lasă să curgă un termen care nu permite deloc compensarea lipsei de acțiune din partea mamei sau a reprezentantului legal cât timp copilul a fost minor (a se compara cu Cauza *Konstantinidis*, citată anterior, pct. 54, în care Curtea a considerat că termenul de prescripție de un an prevăzut de legislația elenă în beneficiul copilului nu era neîntemeiat pentru că începea să curgă de la împlinirea vârstei majoratului și permitea astfel compensarea lipsei de acțiune din timpul minoratului). Curtea constată astfel că stabilirea termenului de prescripție, așa cum și-a produs efectele în speță, a restrâns dreptul reclamantilor de a introduce acțiuni în stabilirea paternității ducând până la stingerea acestuia.

99. Curtea reamintește apoi că a apreciat deja că termenele de prescripție rigide sau alte obstacole în calea acțiunilor în stabilirea paternității care se aplică chiar dacă reclamantii nu au cunoștință de identitatea presupusului lor tată înainte de împlinirea termenului de prescripție (*Phinikaridou*, citată anterior, pct. 56; *Backlund*, citată anterior, pct. 48; și *Röman*, citată anterior, pct. 52) încalcă art. 8 din Convenție. Curtea consideră că acest criteriu trebuie să fie luat în considerare în prezentele cauze. Curtea constată în această privință că dreptul intern nu prevede nicio excepție care le-ar fi permis reclamantilor să introducă ei înșiși o acțiune în stabilirea paternității la împlinirea vârstei majoratului (*Konstantinidis*, citată anterior) sau într-un anumit termen ulterior intrării în vigoare a Legii nr. 288/2007, care a conferit caracter imprescriptibil dreptului copiilor născuți după intrarea în vigoare a acesteia de a introduce o acțiune în stabilirea paternității.

100. În plus, Curtea observă că reiese clar din Decizia Curții Constituționale din 9 decembrie 2008 și din hotărârile pronunțate de instanțele interne că s-a acordat o importanță mai mare interesului general reprezentat de securitatea juridică și drepturilor și intereselor concurente ale tatălui și familiei acestuia decât dreptului reclamantilor de a-și cunoaște originile. Curtea consideră însă că o restrângere atât de radicală adusă dreptului reclamantilor de a introduce o acțiune în stabilirea paternității necesită din partea instanțelor române punerea în balanță a intereselor implicate. Curtea observă că, atunci când au respins acțiunile reclamantilor, instanțele interne nu au luat în considerare în niciun moment dreptul acestora de a-și cunoaște ascendența și dreptul acestora la stabilirea filiației față de tată.

101. Astfel, în Decizia sa din 9 decembrie 2008, Curtea Constituțională nu a examinat interesele persoanelor aflate în situația reclamantilor și a acordat prioritate principiului neretroactivității legii civile fără să pună în balanță interesele implicate (*supra*, pct. 44). Deși este adevărat că Curtea Constituțională este garantul constituționalității legilor și al principiului neretroactivității legii civile, nu este mai puțin adevărat că în Constituție se prevede ocrotirea vieții private și prioritatea reglementărilor internaționale, astfel încât punerea în balanță a tuturor intereselor ar fi putut conduce la o dezbatere la nivel intern. Ulterior, instanțele interne au urmat decizia Curții

Constituționale. În opinia Curții, nu s-a demonstrat suficient în ce mod interesul general de protejare a securității juridice a legăturilor de familie sau interesul presupusului tată are prioritate față de dreptul reclamantilor de a avea cel puțin o posibilitate de a stabili în justiție filiația față de tată. În această privință, Curtea reamintește că scopul Convenției este apărarea unor drepturi care nu sunt teoretice sau iluzorii, ci concrete și efective [a se vedea, *mutatis mutandis*, *Artico împotriva Italiei*, 13 mai 1980, pct. 33, seria A nr. 37; și *Karoussiotis împotriva Portugaliei*, nr. 23.205/08, pct. 84, CEDO 2011 (fragmente)].

102. Pe de altă parte, Curtea ia act de evoluția dreptului român în materie de filiație, evoluție care se dovedește favorabilă prevalenței realității biologice asupra ficțiunilor legale. Astfel, conform noului Cod civil, acțiunea în stabilirea paternității este imprescriptibilă în timpul vieții copilului (*supra*, pct. 42). Totuși, reclamantii nu au putut să beneficieze de această evoluție a dreptului român din cauza Deciziei Curții Constituționale din 9 decembrie 2008.

103. Având în vedere cele de mai sus și chiar ținând cont de marja de apreciere de care dispune statul, Curtea consideră că instanțele naționale nu au menținut un „echilibru just” între diversele interese implicate și că, prin urmare, ingerința în dreptul reclamantilor la respectarea vieții lor private nu a fost proporțională cu scopurile legitime urmărite.

104. În consecință, Curtea constată încălcarea art. 8 din Convenție.

II. Cu privire la celelalte pretinse încălcări

105. În observațiile sale din 9 aprilie 2013, a doua reclamantă a invocat și art. 6 § 1 din Convenție, plângându-se de nerespectarea dreptului său de acces la instanță. Curtea consideră că acesta este un nou capăt de cerere, pe care reclamanta nu l-a menționat în formularul de cerere, și că nu constituie un capăt de cerere asupra căruia părțile au făcut schimb de observații. Prin urmare, nu este necesară examinarea lui în prezenta cerere [*Piryaniuk împotriva Ucrainei*, nr. 75.788/01, pct. 19—20, 19 aprilie 2005; *M.C. și alții împotriva Italiei*, nr. 5.376/11, pct. 54, 3 septembrie 2013; și *Dumitrescu împotriva României* (dec.), nr. 23.858/08, pct. 38—39].

III. Cu privire la art. 46 și art. 41 din Convenție

A. Cu privire la art. 46 din Convenție

106. Pasajele relevante ale art. 46 din Convenție prevăd următoarele:

„1. Înaltele părți contractante se angajează să se conformeze hotărârilor definitive ale Curții în litigiile în care ele sunt părți.

2. Hotărârea definitivă a Curții este transmisă Comitetului de Miniștri, care supraveghează executarea ei.”

107. Curtea reamintește că, în conformitate cu art. 46, părțile contractante se angajează să se conformeze hotărârilor definitive ale Curții în litigiile în care ele sunt părți, Comitetul Miniștrilor Consiliului Europei fiind însărcinat să supravegheze executarea acestor hotărâri. Rezultă, în special, că statul pârât declarat răspunzător pentru încălcarea obligațiilor sale prevăzute de Convenție trebuie să aleagă, sub supravegherea Comitetului Miniștrilor, măsurile generale și/sau, după caz, măsurile individuale care trebuie adoptate în ordinea juridică internă pentru a pune capăt încălcării constatate de Curte și a remedia pe cât posibil efectele acesteia, indiferent dacă reclamantul a solicitat sau nu acordarea unei reparații echitabile. Statul pârât este liber, sub supravegherea Comitetului Miniștrilor, să își aleagă mijloacele pentru îndeplinirea obligației sale legale în conformitate cu art. 46 din Convenție, cu condiția ca aceste mijloace să fie compatibile cu concluziile din hotărârea Curții (*McCaughey și alții împotriva Regatului Unit*, nr. 43.098/09, pct. 142, CEDO 2013 și trimiterile citate acolo).

108. Totuși, pentru a ajuta statul pârât să își îndeplinească obligațiile prevăzute la art. 46, Curtea poate încerca să indice tipul de măsuri, individuale și/sau generale, care ar putea fi luate pentru a stopa situația constatată [*Broniowski împotriva Poloniei* (MC), nr. 31.443/96, pct. 194, CEDO 2004-V; *Stanev împotriva Bulgariei* (MC), nr. 36.760/06, pct. 255, CEDO 2012; și *M.D. și alții împotriva Maltei*, nr. 64.791/10, pct. 87, 17 iulie 2012].

109. În speță, Curtea consideră că este necesar, în baza constatării încălcării art. 8 din Convenție, să indice măsurile individuale de executare în cadrul prezentei hotărâri. Curtea reamintește că a constatat încălcarea acestui articol în principal din cauza imposibilității primilor doi reclamânți de a introduce în mod valid o acțiune în stabilirea paternității în fața instanțelor interne. De asemenea, Curtea a observat nereguli la punerea în balanță, de către instanțele interne, a tuturor intereselor implicate atunci când au examinat cauzele. Curtea consideră că, pentru a înlătura consecințele încălcării drepturilor primilor doi reclamânți, autoritățile ar trebui să se asigure că aceștia vor avea posibilitatea de a introduce la instanțele interne o acțiune în stabilirea paternității în cadrul căreia toate interesele implicate vor fi puse în balanță. Cu toate acestea, nimic din prezenta hotărâre nu trebuie să fie interpretat ca exprimând vreo opinie despre modul de soluționare a unei astfel de acțiuni.

110. În plus, Curtea consideră că lacunele identificate în aceste cauze pot conduce în viitor la alte cereri întemeiate. Prin urmare, Curtea recomandă statului pârât să aibă în vedere măsurile generale necesare pentru a asigura respectarea dreptului la viață privată al persoanelor respective.

B. Cu privire la art. 41 din Convenție

111. În conformitate cu art. 41 din Convenție:

„Dacă Curtea declară că a avut loc o încălcare a Convenției sau a protocoalelor sale și dacă dreptul intern al înaltei părți contractante nu permite decât o înlăturare incompletă a consecințelor acestei încălcări, Curtea acordă părții lezate, dacă este cazul, o reparație echitabilă.”

1. Prejudiciu

112. Primul reclamant solicită suma de 485.000 euro (EUR) pentru prejudiciul moral pe care pretinde că l-a suferit, constând în neliniștea cauzată de incertitudinea legată de filiația sa și atingerile aduse imaginii sale de avocat în urma respingerii acțiunii sale în justiție.

113. A doua reclamantă solicită suma de 42.020 EUR pentru prejudiciul material, reprezentând echivalentul obligației de întreținere la care consideră că ar fi avut dreptul dacă și-ar fi putut stabili filiația față de tată. Aceasta mai solicită 50.000 EUR cu titlu de despăgubire pentru prejudiciul moral pe care l-ar fi suferit ca urmare a neliniștii cauzate de incertitudinea legată de filiația sa și de lipsa afecțiunii paterne.

114. În ceea ce privește prejudiciul material solicitat de a doua reclamantă, Guvernul precizează că acesta nu poate fi calculat în funcție de succesul unei acțiuni în stabilirea

paternității, nici în baza sumelor pe care instanța competentă ar fi putut să le acorde în urma unei astfel de acțiuni.

115. Guvernul solicită Curții să constate că o eventuală hotărâre de constatare a încălcării ar putea constitui, în sine, o reparație suficientă a prejudiciului moral. Acesta mai consideră că sumele solicitate de primul reclamant și a doua reclamantă sunt excesive în raport cu jurisprudența Curții în materie.

116. Curtea consideră că prejudiciul material pretins de a doua reclamantă nu a fost stabilit în mod suficient și respinge această pretenție. În schimb, Curtea consideră necesar să i se acorde fiecărui reclamant suma de 4.500 EUR pentru prejudiciul moral.

2. Cheltuieli de judecată

117. Primul reclamant solicită suma de 6.000 EUR, corespunzătoare cheltuielilor suportate în procedura internă pentru expertize, înfățișarea martorilor și taxa de timbru. Actele doveditoare depuse la dosar corespund unei sume de aproximativ 300 EUR.

118. A doua reclamantă solicită suma de 4.104 EUR pentru onorariul avocatului aferent procedurilor interne și în fața Curții, precum și pentru cheltuielile de corespondență. Aceasta a depus la dosar facturile aferente sumelor plătite avocatului ca să o reprezinte în fața instanțelor interne și a Curții, precum și cele aferente cheltuielilor de traducere și de corespondență cu Curtea.

119. Guvernul precizează că cheltuielile pretinse de primul reclamant sunt doar parțial susținute de documente justificative. În plus, acesta observă că a doua reclamantă a omis să trimită copia eventualului contract de asistență juridică sau detalii despre numărul de ore de asistență juridică de care a beneficiat. Acesta consideră de asemenea că onorariul pretins este excesiv în raport cu asistența juridică pe care avocatul a oferit-o efectiv clienței sale. În ceea ce privește justificarea cheltuielilor de corespondență, în quantum de 25 lei românești (RON), Guvernul observă că chitanța trimisă este ilizibilă și nu permite identificarea unei eventuale legături cu procedura în fața Curții.

120. Conform jurisprudenței Curții, un reclamant nu poate obține rambursarea cheltuielilor de judecată decât în măsura în care se stabilește caracterul real, necesar și rezonabil al acestora [*Iatridis împotriva Greciei* (reparație echitabilă) (MC), nr. 31.107/96, pct. 54, CEDO 2000-XI]. În speță, ținând seama de documentele pe care le deține și de jurisprudența sa, Curtea consideră rezonabil să acorde primului reclamant suma de 300 EUR cu titlu de cheltuieli de judecată pentru procedura internă, iar celei de a doua reclamante suma de 4.104 EUR cu titlu de cheltuieli de judecată pentru procedura internă și pentru procedura în fața Curții.

3. Dobânzi moratorii

121. Curtea consideră necesar ca rata dobânzilor moratorii să se întemeieze pe rata dobânzii facilității de împrumut marginal practică de Banca Centrală Europeană, majorată cu trei puncte procentuale.

PENTRU ACESTE MOTIVE,

CURTEA:

1. hotărăște, în unanimitate, să conexeze cererile;
2. declară, în unanimitate, admisibile cererile nr. 25.057/11 și nr. 34.739/11;
3. declară, în majoritate, inadmisibilă cererea nr. 20.316/12;
4. hotărăște, în unanimitate, că a fost încălcat art. 8 din Convenție în cererile nr. 25.057/11 și nr. 34.739/11;
5. hotărăște, în unanimitate:

a) că statul pârât trebuie să plătească, în termen de trei luni de la data rămânerii definitive a hotărârii, în conformitate cu art. 44 §2 din Convenție, următoarele sume, care trebuie convertite în moneda statului pârât la rata de schimb aplicabilă la data plății:

- (i) 4.500 EUR (patru mii cinci sute de euro), plus orice sumă ce poate fi datorată cu titlu de impozit, fiecărui reclamant din cauzele nr. 25.057/11 și nr. 34.739/11, pentru prejudiciul moral;

- (ii) 300 EUR (trei sute de euro), plus orice sumă ce poate fi datorată de reclamant cu titlu de impozit, pentru cheltuielile de judecată, reclamantului din Cauza nr. 25.057/11;
- (iii) 4.104 EUR (patru mii o sută patru euro), plus orice sumă ce poate fi datorată de reclamantă cu titlu de impozit, pentru cheltuielile de judecată, reclamantei din Cauza nr. 34.739/11;

b) că, de la expirarea termenului menționat și până la efectuarea plății, aceste sume trebuie majorate cu o dobândă simplă, la o rată egală cu rata dobânzii facilității de împrumut marginal practică de Banca Centrală Europeană, aplicabilă pe parcursul acestei perioade și majorată cu trei puncte procentuale;

6. respinge, în unanimitate, cererea de acordare a unei reparații echitabile pentru celelalte capete de cerere.

Redactată în limba franceză, apoi comunicată în scris, la 19 iulie 2016, în temeiul art. 77§2 și art. 77§ 3 din Regulamentul Curții.

PREȘEDINTE,
ANDRÁS SAJÓ

Grefier adjunct,
Andrea Tamietti

La prezenta hotărâre sunt anexate, în conformitate cu art. 45 §2 din Convenție și art. 74 §2 din Regulament, următoarele opinii separate:

- opinia parțial dizidentă a judecătorului Kūris;
- declarația de dezacord a judecătorului Bošnjak.

A.S.
A.N.T.

Opinia parțial dizidentă a judecătorului Kūris

1. Este jenant faptul că cererea celui de-al treilea reclamant a fost declarată inadmisibilă. Sunt în total dezacord cu majoritatea în această privință. Noi, membrii Camerei, am dat dovadă de un formalism excesiv în această privință, și, în consecință, am fost prea stricți cu acest reclamant. Prea insensibili.

2. Curtea a declarat în repetate rânduri, prima dată în Decizia *Walker împotriva Regatului Unit* [(dec.), nr. 34.979/97, CEDO 2000-I], că „regula celor șase luni [...] are ca scop să servească securității juridice”. Este vorba de bazele justificării admisibilității cererilor în temeiul art. 35 din Convenție.

Cu toate acestea, pentru ca aplicarea acestei reguli nu doar să creeze aparența de a servi interesele securității juridice, ci să le servească în *mod real*, punctul de plecare a termenului de șase luni trebuie să fie *el însuși cert*.

Or, nu este cazul în speță.

3. Din punct de vedere formal, cererea respectivă a fost introdusă după împlinirea termenului de 6 luni, dacă începutul acestuia se consideră a fi data intrării în vigoare a Deciziei Curții Constituționale din 9 decembrie 2008. Consider că, în circumstanțele cauzei, nu aceasta este data care trebuie considerată ca punct de plecare a termenului respectiv deoarece aceasta nu ține seama de câteva elemente importante.

4. Reclamantul avea 15 ani la data decesului persoanei pe care, potrivit afirmațiilor sale, toată lumea o considera ca fiind tatăl său (eu cred că, în absența vreunei informații în sens contrar, putem să considerăm această persoană ca fiind „tatăl reclamantului”). Acesta avea cel mult 19 ani atunci când Curtea Constituțională a pronunțat decizia. În acel moment este posibil ca acesta să fi crezut în mod îndreptățit că legătura părintească dintre el și tatăl său decedat era stabilită oficial dincolo de orice îndoială și nu putea fi contestată în mod legitim. Știa el că această chestiune nu fusese soluționată definitiv? Se poate presupune în mod legitim că nu, deoarece el, tatăl său și mama sa trăiau împreună ca familie (pct. 31 din hotărâre). Nu a fost prezentat niciun element că acesta ar fi avut vreun motiv să creadă altceva.

Dar nu știm asta cu certitudine.

5. La data la care Curtea Constituțională a pronunțat decizia este posibil ca reclamantul să nu fi bănuțit că decizia avea vreo legătură *cu situația sa*. La urma urmei, decizia respectivă nu a fost pronunțată în propria cauză, nu îl viza pe el. Faptul că

reclamantul nu a introdus nicio acțiune în stabilirea filiației față de tată îndreptată împotriva tatălui său imediat după 8 noiembrie 2007, când a intrat în vigoare legea care permitea această măsură, tinde oarecum să confirme această prezumție.

Nici asta nu știm.

6. Cu alte ocazii, când a considerat că regula celor 6 luni este strictă, Curtea nu a considerat însă că este bătută în cuie. De exemplu, a considerat că „[a]tunci când un reclamant recurge la o cale de atac aparent disponibilă și abia ulterior află de existența unor circumstanțe care o fac ineficientă, poate fi indicat să se considere că termenul de 6 luni a început să curgă la data la care reclamantul a luat sau ar fi trebuit să ia cunoștință prima dată de aceste circumstanțe” [a se vedea, printre altele, *Paul și Audrey Edwards împotriva Regatului Unit* (dec.), nr. 46.477/99, 7 iunie 2001; *Manukyan împotriva Georgiei* (dec.), nr. 53.073/07, 14 noiembrie 2007; s.n.]. În aceste cauze, aplicarea regulii termenului de 6 luni depindea de faptul dacă reclamantul avea sau nu cunoștință de lipsa de eficacitate a căii de atac. Este greu de înțeles de ce nu se adoptă un raționament similar pentru aplicarea acestei reguli în funcție de cunoașterea (sau nu) de către reclamant a existenței deciziilor care ar putea aduce atingere drepturilor sale prevăzute de Convenție. Cine i-ar putea imputa în mod justificat unei persoane că nu a introdus un capăt de cerere „în timp util”, cu promptitudinea și rapiditatea necesară, dacă ea nici măcar nu a avut cunoștință de faptul că drepturile sale ar fi putut fi încălcate?

7. La pct. 98 și 99 din hotărâre, legislația românească, atât cea aplicabilă anterior modificării din 2007, cât și cea intrată în vigoare ulterior pronunțării deciziei Curții Constituționale, este criticată în mod justificat pentru că nu a luat în considerare faptul evident că momentul în care persoana în cauză ia efectiv cunoștință de problema identității părintelui său poate surveni la mult timp după expirarea termenului rigid prevăzut de lege. În consecință, stabilirea unui termen imperativ, mai ales dacă este foarte scurt, în care persoana să introducă acțiunea în stabilirea filiației față de tată și care expiră conform legii înainte ca persoana să ia cunoștință de existența unor motive factice pentru introducerea acțiunii, înseamnă să ceri imposibilul. Legislația ignoră (și continuă să ignore) *mottoul lex non cogit ad impossibilia*.

În plus, persoanele aflate în situații similare cu cea a celui de-al treilea reclamant devin, prin această legislație, ostatice

bunei (sau relei)-voințe a terților. Acest fapt reiese neechivoc din prezenta hotărâre.

8. Decizia Curții Constituționale este prea formalistă. Art. 15 din Constituția României pare să fi fost interpretat fără a ține seama de cerințele statului de drept, care este totodată un principiu constituțional. Potrivit acestei interpretări, maxima, prevăzută de acest articol, devine o valoare în sine, chiar dacă aduce o atingere nejustificată intereselor atâtor persoane. Lege doar pentru lege.

9. De asemenea, legea în temeiul căreia era permisă introducerea acestei acțiuni în orice moment din viitor era în vigoare, iar reclamantul, ca multe alte persoane aflate într-o situație similară, putea avea așteptarea legitimă ca efectele acestei legi să nu fie suspendate brusc la un an după adoptarea acesteia.

Ce se întâmplă cu securitatea juridică în privința acestor persoane?

10. După ce a luat în mod corespunzător notă de formalismul excesiv al legislației românești, *Camera a avut ea însăși o*

abordare nejustificată de formalistă. Camera nu a abordat problema momentului în care reclamantul a realizat că chestiunea juridică a legăturii de filiație față de tată nu era soluționată.

Da, nu știm — dar de ce nu vrem să știm?

Și de ce interpretăm această incertitudine, pe care nici măcar nu am încercat să o risipim, în detrimentul reclamantului?

11. Pretinzând ca cel de-al treilea reclamant să introducă cererea sa în termen de 6 luni de la publicarea Deciziei Curții Constituționale din 9 decembrie 2008, fără a lua în seamă faptul că, la acea dată, era posibil ca reclamantul nici să nu știe că decizia este aplicabilă în situația sa, noi înșine am încălcat mottoul *lex non cogit ad impossibilia*. Asta constituie o denegare de dreptate.

12. Prezenta hotărâre este foarte sinceră și foarte corectă în multe privințe. Totuși, acest unic aspect face totodată din aceasta — coabitare regretabilă! — o manifestare a triumfului formalismului orb.

„Slova omoară” (2 Corinteni 3:6).

Declarația de dezacord a judecătorului Bošnjak

Regret, dar nu pot fi de acord cu opinia majorității, potrivit căreia Cererea nr. 20.316/12 trebuie declarată inadmisibilă.

De asemenea, eu consider că a fost încălcat art. 8 din Convenție în privința celui de-al treilea reclamant.

EDITOR: GUVERNUL ROMÂNIEI

„Monitorul Oficial” R.A., Str. Parcului nr. 65, sectorul 1, București; C.I.F. RO427282,
 IBAN: RO55RNCB0082006711100001 Banca Comercială Română — S.A. — Sucursala „Unirea” București
 și IBAN: RO12TREZ70050699XX000531 Direcția de Trezorerie și Contabilitate Publică a Municipiului București
 (alocat numai persoanelor juridice bugetare)
 Tel. 021.318.51.29/150, fax 021.318.51.15, e-mail: marketing@ramo.ro, internet: www.monitoruloficial.ro
 Adresa pentru publicitate: Centrul pentru relații cu publicul, București, șos. Panduri nr. 1,
 bloc P33, parter, sectorul 5, tel. 021.401.00.70, fax 021.401.00.71 și 021.401.00.72
 Tiparul: „Monitorul Oficial” R.A.

